

**การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานต่อสมรรถนะ
การสร้างเสริมสุขภาพและทักษะการทำงานเป็นทีม
ในวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ ของนักศึกษา
พยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 2**

แสงเดือน กิ่งแก้ว พย.ม.^{1*}, เยาวเรศ ประภาชนนท์ วทม.²

วารุณี นาดูน สม.¹, บัณฑิตา ภูอาษา พย.ม.¹

บทคัดย่อ

การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน เป็นการสอนที่จะช่วยเพิ่มทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน และประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 จำนวน 159 คน เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยแผนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถามสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.925 0.932 และ 0.902 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ pair t-test และ Wilcoxon Signed Rank test และวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การวางแผนและค้นคว้าเพิ่มเติม การดำเนินการตามแผน การสรุปผลการดำเนินการและการประเมินผล และการนำเสนอผลการดำเนินการ เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะการสร้าง

¹อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

²ข้าราชการบำนาญ

* Correspondence e-mail: sangduan70@gmail.com

เสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และความพึงพอใจในการเรียนโดยใช้โครงการเป็นฐานโดยรวมอยู่ในระดับดี ดังนั้น การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาปฏิบัติวิชาอื่นได้

คำสำคัญ : การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน, สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ,
นักศึกษาพยาบาล

Development Model of Project Based Learning for Enhancing Health Promotion and Teamwork Competencies in Course of Health Promotion Practicum among Sophomore Nursing Students

Sangduan Ginggeaw^{1*}, Yaowaret Prapasanon²

Warunee Nadoon¹, Buntita Poo-arsa¹

Abstract

Project-based learning enhances 21st century learning skills. This action research aimed to describe the project-based learning processes in health promotion practicum, to compare means of health promotion competencies and team work (pre-test and post-test) and to evaluate the satisfaction of the project based learning method. The samples were 159 second year nursing students. The research instruments include the project based learning plan and questionnaires; health promotion competencies, team work and the satisfaction of the project based learning method. The reliability rates are .925, .932 and .902 representatively. Data were analyzed by using pair t-test and Wilcoxon Signed Rank test statistics and content analysis.

The result reveals that the project-based learning processes of health promotion practicum include problems selection, planning and researching, intervention implementing, evaluation and reflection. The compared statistical significance of promotion competencies and teamwork between before and after using the project based learning method's satisfaction scores were in a good level. Therefore, this teaching method could be applied in other subjects in the future.

Keywords: project-based learning, health promotion and teamwork competencies, nursing students

¹Boromarajonani College of Nursing, Sunpasitthiprasong

²Retired government official

* Correspondence e-mail: sangduan70@gmail.com

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี พ.ศ. 2545 ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิต ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลาในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งปรัชญาทางการศึกษาดังกล่าวมีพื้นฐานมาจากทฤษฎี Constructivism ซึ่งเป็นทฤษฎีการเรียนรู้โดยมีสาระสำคัญว่า ความรู้ใหม่เกิดจากการที่ผู้เรียนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ได้เรียนรู้ด้วยการลงมือทำด้วยตนเอง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต จากแนวคิดนี้ทำให้มีการพัฒนาการสอนหลากหลายวิธี ได้แก่ การใช้ปัญหาเป็นฐาน การใช้วิจัยเป็นฐาน การใช้สถานการณ์จำลอง รวมทั้งการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project based learning)¹ ซึ่งทิสนา แคมมณี² ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่มีบริบทจริงเชื่อมโยงอยู่ ให้ความเชื่อมั่นในศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนภายใต้หลักการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในห้องเรียน² ซึ่งการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานจะช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ได้นำความรู้ที่ค้นคว้ามาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และแก้ไขปัญหาตามสภาพจริงที่เกิดขึ้น โดยได้ใช้ทักษะความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะการสื่อสาร การสืบค้นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย และการทำงานเป็นทีม³ ซึ่งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสัมพันธ์กับความเป็นจริงที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ และยังมีผลสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาและหลักสูตรการศึกษาของสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ที่กำหนดอัตลักษณ์ของบัณฑิตให้สามารถให้บริการด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ ตามปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการที่แท้จริง โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้รับบริการเป็นหลัก⁴ ดังนั้น การจัดการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานจึงเป็นแนวทางการจัดการสอนทางเลือกหนึ่งที่เหมาะสมนำมาใช้ในการจัดการศึกษาพยาบาล เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

การจัดการเรียนการสอนพยาบาลเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนจะได้เรียนรู้ทั้งการเรียนภาคทฤษฎีในห้องเรียนและเรียนภาคปฏิบัติในสภาพจริง กับบุคคล ครอบครัว และชุมชน โดยให้การดูแลสุขภาพแบบองค์รวม ทั้งมิติในด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ป้องกันการเจ็บป่วย การบำบัดรักษา และการฟื้นฟูสภาพ ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันระบบสุขภาพได้เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ มากกว่าการฟื้นฟูสุขภาพหลังจากการเจ็บป่วย

ซึ่งก็สอดคล้องกับการจัดการศึกษาพยาบาลที่มีวิชาการสร้างเสริมสุขภาพทั้งภาคทฤษฎีจำนวน 2 หน่วยกิต และฝึกปฏิบัติจำนวน 2 หน่วยกิต ซึ่งนักศึกษาจะได้ฝึกทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพบุคคลทุกช่วงวัย รวมทั้งสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มบุคคล โดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น (อายุ 13 - 19 ปี) ซึ่งเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งหากมีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมก็จะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ได้ เช่น การสูบบุหรี่ ดื่มสุรา และใช้สารเสพติด เป็นต้น โดยนักศึกษาพยาบาลเป็นบุคคลหนึ่งที่จะต้องดำเนินงานสร้างเสริมสุขภาพในระหว่างที่กำลังศึกษา และเมื่อเป็นพยาบาลวิชาชีพพยาบาลก็เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการที่จะเพิ่มศักยภาพให้กับประชาชน เพื่อให้สามารถดูแลสุขภาพของตนเองได้ ดังนั้น สมรรถนะพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพนั้นจึงเป็นทักษะที่สำคัญ ซึ่งจะถูกเตรียมความพร้อมโดยระบบการศึกษาที่แต่ละสถาบันการศึกษาพยาบาลจัดให้ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ผู้วิจัยจะวัดสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการสอนตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของรายวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ

จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่าวิธีการสอนดังกล่าวนำมาใช้เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและประสบการณ์ของนักศึกษาในหลากหลายสาขา ได้แก่ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาประกาศนียบัตรชั้นสูงสาขาเลขานุการ⁵ พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์⁶ พัฒนาประสบการณ์สอนดนตรีของนักศึกษาคณะดุริยางคศาสตร์⁷ และพัฒนาความสามารถในการทดลองทางวิทยาศาสตร์⁸ สำหรับสาขาการพยาบาลพบการศึกษาของเรมวอล นันทศุภวัฒน์ และคณะ⁹ ได้นำการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานไปใช้ในรายวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และทำการประเมินผลการจัดการเรียนการสอน โดยประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้นและมีสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพ ในระดับปานกลาง⁹ ในการจัดการเรียนการสอนวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ ยังไม่มีการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาให้ครอบคลุมทุกด้านก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา ดังนั้น ผู้วิจัย จึงเห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ต้องการพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน เปรียบเทียบสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและ

หลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาวิธีการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพและรายวิชาอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีม ก่อนและหลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน (Project based learning) หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยกำหนดปัญหาให้นักศึกษาแต่ละกลุ่ม (7 - 8 คน) ได้สืบค้นและวางแผนดำเนินการ ลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน หลังจากนั้นจึงสรุปผลและนำเสนอผลการดำเนินการต่อชั้นเรียน โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการ 4 สัปดาห์

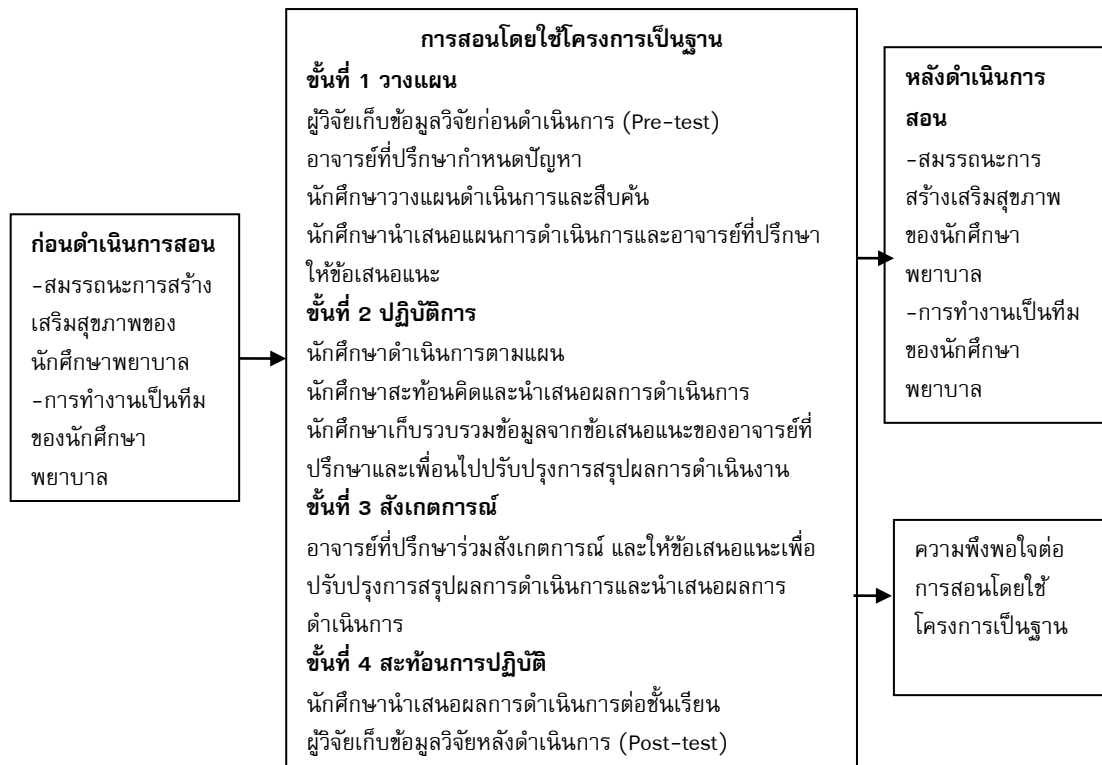
สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ หมายถึง ความสามารถด้านความรู้ ทักษะ การบริหารจัดการ การติดต่อสื่อสาร การวิจัยและจัดการความรู้ และการปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่บุคคลและกลุ่มบุคคลของนักศึกษาพยาบาล โดยมีเป้าหมายเพื่อการมีสุขภาพดีของผู้รับบริการ

ทักษะการทำงานเป็นทีม หมายถึง การร่วมกันทำงานของนักศึกษาที่มากกว่า 1 คน โดยที่นักศึกษาทุกคนนั้นมีการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ดำเนินการตามแผน ประเมินผลงาน เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายร่วมกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 นักศึกษาจะต้องสามารถสร้างเสริมสุขภาพแก่ผู้รับบริการได้ ซึ่งสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพเป็นสมรรถนะสำคัญที่จะต้องได้รับการพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องกับสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพที่คาดหวัง นอกจากนั้นการทำงานเป็นทีมก็เป็นทักษะที่มีความจำเป็นสำหรับทักษะในการเรียนในศตวรรษที่ 21 และเป็นสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 เช่นเดียวกัน โดยสมรรถนะที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น จะได้รับการพัฒนาผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการลงมือทำในสถานการณ์จริง ซึ่งการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานเป็นกิจกรรมการสอนที่เชื่อมโยงกับสถานการณ์จริง และเน้น

ผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการในการดำเนินการแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดปัญหา การวางแผนและค้นคว้าเพิ่มเติม การดำเนินการตามแผน การสรุปผลกา
ดำเนินการและการประเมินผล และการนำเสนอผลการดำเนินการ โดยดำเนินการวิจัย
ตามวงจรการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน (Plan) ขั้นปฏิบัติการ (Act)
ขั้นสังเกตการณ์ (Observe) และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ (Reflect) ดังรายละเอียด ใน
แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2
จำนวน 159 คน ที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ทั้งก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้โครงการ
เป็นฐาน ซึ่งกำลังเรียนวิชา พย.1209 ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ ปีการศึกษา 2557
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์ จังหวัดอุบลราชธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินวิจัย คือ แผนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน และ
แบบสังเกตการณ์ เรียนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและคุณภาพของเครื่องมือวิจัย
ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 เป็นแบบให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง จำนวน 3 ข้อ

2. แบบวัดสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล จำนวน 29 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยดัดแปลงจากแบบสอบถามของยุวดี ภาฯ และคณะ¹⁰ ศิริพร ชัมภลิต และคณะ^{11,15} และเรมวอล นันทศุภวัฒน์ และคณะ⁹ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ คือ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย และ 1 = น้อยที่สุด ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ความรู้ความสามารถของบุคคลในการสร้างเสริมสุขภาพ 2) การปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ 3) การบริหารจัดการในการสร้างเสริมสุขภาพ 4) การติดต่อสื่อสารในการสร้างเสริมสุขภาพ และ 5) การวิจัยและการจัดการความรู้ โดยผู้ที่มีคะแนนมากกว่าเป็นผู้ที่มีสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพมากกว่า ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.925

3. แบบประเมินทักษะการทำงานเป็นทีม จำนวน 9 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ ได้แก่ 5 = มากที่สุด 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = น้อย 1 = น้อยที่สุด โดยผู้ที่มีคะแนนมากกว่าเป็นผู้ที่มีทักษะการทำงานเป็นทีมมากกว่า ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.932

4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 จำนวน 14 ข้อ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการประเมินโครงการของไทเลอร์¹² โดยวัดวัตถุประสงค์ กระบวนการ และผลสำเร็จของโครงการ ซึ่งมีลักษณะเป็น Rating scale 5 ระดับ ได้แก่ 5 = ดีมาก 4 = มาก 3 = ปานกลาง 2 = พอใช้ และ 1 = ไม่ดี ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้ กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.902 และส่วนที่ 2 จำนวน 2 ข้อ เป็นแนวคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับ ปัญหา /อุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการจัดการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ซึ่งสร้างเป็นแนวคำถามที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรม

5. แบบบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด 5 ข้อ

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมการวิจัย โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ของการศึกษาและการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยกลุ่มตัวอย่างมี สิทธิที่จะตอบรับ หรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้และเมื่อเข้าร่วมการวิจัยแล้วสามารถยุติการเข้าร่วมวิจัยในช่วงใดก็ได้โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผลทั้งนี้จะไม่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยเก็บไว้เป็นความลับ เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมและใช้ประโยชน์เฉพาะสำหรับการวิจัยเท่านั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างยินดีเข้าร่วมการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไป

รูปแบบการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action research)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองจากนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 2 ที่กำลังเรียนวิชา ปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการศึกษา 2557 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการรวบรวมเรียบเรียง จากแบบบันทึกการสะท้อนคิดของนักศึกษา และทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

2. ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์คะแนนสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ การทำงานเป็นทีมและความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความแตกต่างของสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ด้วยสถิติ pair t-test ส่วนการทำงานเป็นทีม วิเคราะห์ด้วยสถิติ Wilcoxon Signed Rank test เนื่องจากข้อมูลมีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาพยาบาล นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 91.5 มีอายุตั้งแต่ 19 ปีถึง 24 ปี โดยมีอายุ 20 ปีมากที่สุดร้อยละ 68.6 ซึ่งผลการวิจัยมีดังนี้

1. กระบวนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน กระบวนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีการดำเนินการ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหา

ในขั้นตอนนี้ อาจารย์ที่ปรึกษามอบหมายให้นักศึกษากำหนดแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ในเด็กนักเรียนอายุ 12 - 16 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (โรงเรียนขยายโอกาส) ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ที่พบว่านักเรียนมีปัญหาสูบบุหรี่ในโรงเรียน หรือผู้ปกครองสูบบุหรี่ ซึ่งได้รับข้อมูลจากสถานบริการระดับปฐมภูมิที่รับผิดชอบงานอนามัยโรงเรียนของโรงเรียนดังกล่าว และให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มออกเป็น 4 กลุ่มๆ ละ 7 - 8 คน ต่อนักเรียน 20 - 25 คน แล้วกำหนดประเด็นในการแก้ไขปัญห จำนวน 4 ประเด็น ได้แก่ โทษของบุหรี่ต่อร่างกาย สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญห การสูบบุหรี่ การประเมิณการติดบุหรี่ และวิธีการเลิกบุหรี่

ขั้นที่ 2 การวางแผนและค้นคว้าเพิ่มเติม

นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน แบ่งบทบาทหน้าที่กัน ภายในทีม และสืบค้นความรู้เพิ่มเติม เพื่อนำมาวางแผนการดำเนินงาน โดยความรู้ที่สืบค้นเพิ่มเติมมาจากหนังสือเรียน อินเทอร์เน็ต เอกสารประกอบการสอน เรื่องทฤษฎีการสร้างเสริมสุขภาพและการสร้างเสริมสุขภาพวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ หัวข้อบุหรี่กับสุขภาพ รวมทั้งบทความวิจัยหรือบทความวิชาการ โดยแบ่งกิจกรรมออกเป็น 4 ฐานการเรียนรู้ ดังนี้

ฐานที่ 1 โทษของบุหรี่ต่อร่างกาย นักศึกษาจะให้นักเรียนทำแผนที่ร่างกาย เพื่อระบุอวัยวะที่ได้รับผลกระทบจากการสูบบุหรี่

ฐานที่ 2 สาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหการสูบบุหรี่ นักศึกษาจะให้นักเรียนเขียนบัตรคำเพื่อนำไปติดที่ต้นไม้แก้ปัญห ที่ถูกวาดรูปลงบนกระดาษ โดยบัตรคำที่เขียนสาเหตุการติดบุหรี่จะติดไว้ส่วนรากต้นไม้ และบัตรคำที่เขียนวิธีการแก้ปัญหการสูบบุหรี่ด้วยตัวนักเรียนเอง ให้นำไปติดไว้ที่ส่วนของใบไม้

ฐานที่ 3 การประเมิณการติดบุหรี่ นักศึกษาจะสอนนักเรียนประเมิณการติดบุหรี่ โดยใช้แบบประเมิณการติดนิโคติน

ฐานที่ 4 วิธีการเลิกบุหรี่ นักศึกษาจะสอนหลักการจูงใจให้เลิกบุหรี่ด้วยหลัก 5R ได้แก่ จูงใจให้เลิก (Relevance), ให้ข้อมูลเสี่ยง (Risk), บอกข้อดีที่จะได้รับ (Rewards), ค้นอุปสรรค/ปัญหา (Road blocks) และ การทำซ้ำๆ (Repetition) และหลักการส่งเสริมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยหลัก 5D ได้แก่ อย่าสูบทันที (Delay), หายใจเข้า -

ออกลึกๆ (Deep-breath), ดื่มน้ำซ้ำๆ (Drink water), ทำสิ่งอื่นแทนบุหรี (Do something else) และนึกถึงผลดีของการเลิกบุหรี (Destination) เพื่อให้นักเรียนนำไปประยุกต์ใช้ในการช่วยให้ผู้ที่ติดบุหรีเลิกสูบบุหรีโดยเฉพาะบุคคลในครอบครัว

เมื่อได้แผนการดำเนินการแล้ว นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอแผนการดำเนินการต่ออาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่ม และอาจารย์ก็ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงแผนการดำเนินการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งนักศึกษามีการเตรียมอุปกรณ์และสื่อการสอน ได้แก่ Body mapping ผลกระทบจากการสูบบุหรี ต้นไม้แก้ปัญหยา แบบประเมินการติดนิโคติน และแผนภาพหลัก 5D และ 5R เพื่อดำเนินกิจกรรมในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามแผน

ในขั้นตอนนี้ นักศึกษาแต่ละกลุ่มจะไปดำเนินการตามแผนที่กำหนด โดยเริ่มกิจกรรมด้วยการทำกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพและแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 4 ฐานตามประเด็นการเรียนรู้ จากนั้นให้นักเรียนเข้าไปเรียนรู้ในแต่ละฐาน ซึ่งหลังจากเรียนรู้ครบทุกฐานแล้ว นักศึกษาให้นักเรียนทำแบบทดสอบความรู้และให้ส่งตัวแทนนักเรียนออกมาสะท้อนการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 สรุปผลการดำเนินการและประเมินผล

อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มเป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มกับนักศึกษา เพื่อสะท้อนการเรียนรู้จากการดำเนินกิจกรรม ซึ่งเพื่อนและอาจารย์ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินการให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพื่อนำเสนอผลการดำเนินการต่อชั้นเรียน นอกจากนั้นนักศึกษาแต่ละคนก็จะเขียนบันทึกสะท้อนคิดจากการดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 5 การนำเสนอผลการดำเนินการ

นักศึกษาแต่ละกลุ่มนำเสนอผลการดำเนินการต่อชั้นเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงผลการนำเสนองานให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีม

กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพโดยรวม ก่อนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.59$) คิดเป็นร้อยละ 62.3 และหลังสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.48$) คิดเป็นร้อยละ 63.5 ส่วนค่าเฉลี่ยการทำงานเป็นทีมก่อนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 3.80$, $SD = 0.59$) คิดเป็นร้อยละ 61 และค่าเฉลี่ยการทำงานเป็นทีมหลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับดีมากที่สุด ($\bar{X} = 4.14$, $SD = 0.48$) คิดเป็นร้อยละ 67.3

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการสอนโดยใช้โดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($t = -8.038, p = .000$) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการทำงานเป็นทีมก่อนและหลังการสอนโดยใช้โดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($Z = -5.712, p = .000$)

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

การประเมินความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีคะแนนความพึงพอใจโดยรวมอยู่ระหว่าง 2 - 5 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 (SD = 0.66) ซึ่งอยู่ในระดับดี เมื่อแยกเป็นรายข้อพบว่า หัวข้อให้นักศึกษาเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกในทีมมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.08 (SD = 0.63) รองลงมาเป็นการให้นักศึกษาแสวงหาความรู้ด้วยตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 (SD = 0.61)

อภิปรายผลการวิจัย

กระบวนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานมีทั้งหมด 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย การกำหนดปัญหา การวางแผนและค้นคว้าเพิ่มเติม การดำเนินการตามแผน การสรุปผล การดำเนินการและการประเมินผล และการนำเสนอผลการดำเนินการ ซึ่งในแต่ละขั้นตอนนักศึกษาจะได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม ได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสมาชิกในทีมและอาจารย์ที่ปรึกษา ผ่านการลงมือปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพ ในประเด็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่แก่นักเรียนที่มีอายุระหว่าง 12 - 16 ปี โดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวก และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงผลการดำเนินงานตลอดระยะเวลาการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวทำให้นักศึกษาได้ลงมือปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพกับกลุ่มบุคคลในสถานการณ์จริง ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงการเป็นฐานในโครงการโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี¹³ โดยจะมีการกำหนดประเด็น/เรื่องที่ต้องการพัฒนาเป็นโครงการ และใช้กระบวนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นเปิดโลกแนวความคิด (Exploring the ideas) ขั้นค้นหาความเป็นไปได้ (Reviewing the possibilities) ขั้นเลือกเรื่องที่โดนใจ (Selecting the topic) ขั้นสร้างและทดสอบ (Producing and testing) และขั้นนำเสนออย่างมืออาชีพ (Presenting and selling) ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้อาจจะเป็นสิ่งประดิษฐ์วิธีการใหม่หรือความรู้ใหม่ ในส่วนของการศึกษาพยาบาลคล้ายกับการสอนโดยใช้

โครงการเป็นฐานของ ดวงเนตร ธรรมกุล, วนิดา ตันเจริญรัตน์ และพลทรัพย์ ลาภเจียม¹⁴ ที่ได้นำการสอนนี้ไปใช้ในวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาสุขภาพ 3 โดยสอนนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 โดยเริ่มต้นด้วยให้นักศึกษาเริ่มต้นโครงการที่เกิดจากความต้องการและพอใจ ผสมผสานกับการค้นคว้าอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายการวางแผน การดำเนินการตามแผน และการประเมิน ซึ่งจะมีอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการเรียน โดยเป็นผู้จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้คิดเป็นทำเป็น มีการค้นคว้า และจัดการเผชิญปัญหาได้เหมาะสม ซึ่งผลการสอนทำให้ผู้เรียนมีคะแนนทักษะด้านคุณธรรมจริยธรรม ทักษะด้านความรู้ และทักษะทางปัญญาในระดับมาก และมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับการศึกษาของเรมवल นันทิสุภวัฒน์ และคณะ⁹ ที่ใช้การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ในรายวิชา 558492 โครงการพัฒนาสุขภาพ สำหรับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 เพื่อประเมินผลการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน และประเมินสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล ซึ่งกระบวนการสอน ประกอบด้วย การแบ่งกลุ่ม และคัดเลือกโครงการพัฒนาสุขภาพตามความสนใจ วางแผนในการทำโครงการร่วมกัน ศึกษาข้อมูลและความจำเป็นในการทำโครงการ จากนั้นจึงลงมือปฏิบัติตามแผน สุดท้ายจึงทำการเขียนรายงานและนำเสนอผลงานต่อสาธารณชน ผลการวิจัยทำให้เกิดนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ 20 ชิ้นงาน และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 80 อยู่ในระดับเกรด A ร้อยละ 93.99 และมีสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง

อย่างไรก็ตาม กระบวนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานครั้งนี้ มีกระบวนการคล้ายคลึงกันกับการศึกษาที่ผ่านมา โดยมีการกำหนดปัญหา ค้นคว้าความรู้และวางแผนงาน ลงมือปฏิบัติตามแผน ประเมินผลและนำเสนอผลงาน แต่ประเด็นที่มีความแตกต่างคือ การกำหนดปัญหาครั้งนี้ อาจารย์จะเป็นผู้กำหนดปัญหาในการทำโครงการ เพื่อให้ นักศึกษามีแนวทางในการวางแผนทำโครงการที่สอดคล้องกับลักษณะรายวิชา และ นักศึกษาจะไม่ได้ลงมือเขียนโครงการ แต่จะเขียนเป็นกิจกรรมในการดำเนินงานตามลำดับเวลา และการนำเสนอจะเป็นการนำเสนอต่อชั้นเรียน ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษาจะได้ มอบหมายงานให้สร้างเสริมสุขภาพบุคคล วัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ และวัยผู้สูงอายุ เป็นรายบุคคลคนละ 2 ช่วงวัยที่แตกต่างกัน โดยใช้กระบวนการพยาบาลและทฤษฎีการสร้างเสริมสุขภาพมาประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมสุขภาพกับกลุ่มบุคคลในสถานการณ์จริง ร่วมกับนักศึกษาจะต้องจัดโครงการสร้างเสริมสุขภาพรายกลุ่มในประเด็นที่อาจารย์กำหนดไปพร้อมกันด้วย ซึ่งนักศึกษามีระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติการวิชาการ

สร้างเสริมสุขภาพเป็นเวลาเพียง 4 สัปดาห์ ซึ่งเป็นหนึ่งในปัญหาและอุปสรรคต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน รวมทั้งข้อจำกัดที่นักศึกษายังไม่ได้เรียนวิธีการเขียนโครงการในรายวิชาทฤษฎีในชั้นปีที่ 2 นักศึกษาจึงยังไม่ได้เขียนโครงการและเขียนเล่มสรุปโครงการ

การเปรียบเทียบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

เมื่อเปรียบเทียบสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน มีกระบวนการที่ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ผ่านการลงมือทำเป็นรายกลุ่ม ซึ่งจะทำให้ให้นักศึกษามีโอกาสทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือกัน และแบ่งงานกันทำ ประกอบกับปัญหาในการทำโครงการเป็นประเด็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ นักศึกษาจะได้นำความรู้ในวิชาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ และได้ใช้กระบวนการสร้างเสริมสุขภาพผ่านการทำโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการสูบบุหรี่ ประกอบด้วยการประเมินปัญหาสุขภาพ การสืบค้นความรู้เพิ่มเติม วางแผนการดำเนินงาน และจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาล ซึ่งมีทั้งหมด 5 สมรรถนะ ได้แก่ 1) ความรู้ความสามารถของบุคคลในการสร้างเสริมสุขภาพ 2) การปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ 3) การบริหารจัดการในการสร้างเสริมสุขภาพ 4) การติดต่อสื่อสารในการสร้างเสริมสุขภาพ และ 5) การวิจัยและการจัดการความรู้¹⁰⁻¹¹ ซึ่งการศึกษาของเรมวณันท์ศุภวัฒน์ และคณะ⁹ ได้ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชา โครงการพัฒนาสุขภาพ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่ได้ลงมือทำโครงการพัฒนาสุขภาพเป็นรายกลุ่ม จะมีสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพก่อนเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการเรียนอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งสมรรถนะการทำงานเป็นทีม และสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพนั้นเป็นหนึ่งในสมรรถนะที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555)⁴

การประเมินความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน

การศึกษาค้างนี้ นักศึกษาประเมินความพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับดี เนื่องจากการสอนที่ใช้โครงการเป็นฐาน อาจารย์จะมีหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก และเปิดโอกาสให้นักศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองร่วมกันเป็นกลุ่ม นักศึกษาจะมีโอกาสคิดอย่างอิสระ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และประยุกต์ใช้ความรู้ให้เหมาะสมกับ

สถานการณ์จริง นอกจากนี้ นักศึกษาได้บันทึกสะท้อนคิด สรุปได้ว่า “การเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐาน ทำให้เกิดการปรับตัวที่จะเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น การทำงานร่วมกันเป็นทีม วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความรับผิดชอบ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน และที่สำคัญทำให้นักศึกษาได้ เรียนรู้อารมณ์ความรู้สึก และสถานการณ์ปัญหาต่างๆ และเผชิญปัญหาเหล่านั้นในสถานการณ์จริงได้อย่างเหมาะสม” ทำให้นักศึกษาเกิดความภูมิใจในตนเอง และพึงพอใจต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับหลายการศึกษาที่พบว่า นักศึกษาพอใจต่อการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานอยู่ในระดับดีหรือระดับมาก ^{6,9,14}

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและการทำงานเป็นทีมมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังจากสอนโดยใช้โครงการเป็นฐาน อย่างไรก็ตาม การนำไปใช้ควรออกแบบกระบวนการสอนให้มีความสมบูรณ์ตามหลักการและแนวคิด และออกแบบให้เหมาะสมกับลักษณะรายวิชาปฏิบัติแต่ละรายวิชา
2. อาจารย์ผู้สอนควรศึกษาขั้นตอนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานให้เข้าใจอย่างชัดเจน วางแผนช่วงระยะเวลาดำเนินการสอนให้เหมาะสม ซึ่งควรมีระยะเวลามากกว่า 4 สัปดาห์ เพื่อให้การสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

1. วิภาดา แสงนิมิตชัยกุล. การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง: กรณีศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. วารสารการพยาบาลและการศึกษา 2555;5(2):64-76.
2. ทิศนา ขัมมณี. ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2551.
3. Krajcik SJ, Blumenfeld CP. Project Based Learning. The Cambridge handbook of the learning sciences. New York: Cambridge University Press; 2006.
4. สถาบันพระบรมราชชนก. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต(ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555). อุบลราชธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สรรพสิทธิประสงค์; 2555.

5. ประกายฉัตร ขวัญแก้ว, พัทธรา วาณิชวคิน, สุตีเทพ ศิริพิพัฒน์กุล. ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการเป็นฐานที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาการเลขานุการ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้ 2559;9(1):1-6.
6. สิทธิพล อาจอินทร์, อีรชัย เนตรถนอมศักดิ์. การจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานในรายวิชาการพัฒนาหลักสูตร สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตร 5 ปี. วารสารวิจัย มข 2554;1(1):1-16.
7. ภัทรภร ผลิตากุล. การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดโครงการเป็นฐานเพื่อประสบการณ์การสอนดนตรีของนักศึกษาคณะดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย 2560;10(3):694-708.
8. น้ำฝน คูเจริญไพศาล. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อพัฒนาความสามารถในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1. Suranaree J. Soc. Sci 2560;11(1):61-74.
9. เรมवल นันทศุภวัฒน์, ผ่องศรี เกียรติเลิศนภา, รัตนาวดี ขอนตะวัน, สุพิศ รุ่งเรืองศรี, บุญพิชชา จิตต์ภักดี, เพชรสุรี ทั้งเจริญกุล และคณะ. ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนรายวิชาโครงการพัฒนาสุขภาพของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารสภากาการพยาบาล 2555;27(ฉบับพิเศษ):102-113.
10. ยุวดี ภาชา, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์, สุนีย์ ละกำป็น, สมใจ พุทธาพิทักษ์ผล, อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, สุกัญญา ประจุศิลป์ และคณะ. สมรรถนะของพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ: ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล; 2549.
11. ศิริพร ชัมภลิต, ยุวดี ภาชา, จุฬาลักษณ์ บาร์มี, อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์, วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ. การประเมินสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาตรี. วารสารสภากาการพยาบาล 2551;23(3):85-95.
12. ไทเลอร์. การใช้แบบจำลองเชิงบูรณาการของสเติกและไทเลอร์เพื่อประเมินรายวิชาภาษาอังกฤษแบบเน้นงานที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. ใน: ภมรรัตน์ วิริยะการุณย์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2550.

13. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. การจัดการเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐานสำหรับโครงการโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี; 2555.
14. ดวงเนตร ธรรมกุล, วนิดา ตันเจริญรัตน์, พูลทรัพย์ ลาภเจียม. ผลของการจัดการเรียนรู้แบบโครงการต่อการพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา. วารสารวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ 2557;8(1):46-54.
15. ศิริพร ชัมภลิต, ยุวดี ภาชา, จุฬาลักษณ์ บาร์มี, อารีวรรณ กลั่นกลิ่น, กนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์, วงเดือน สุวรรณศิริ และคณะ. การประเมินสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาลระดับปริญญาโท. วารสารพยาบาลศาสตร์ 2550;25(3):44-55.